

Gospodarski Glasnik

za Štajersko.

List za gospodarstvo in umno kmetijstvo.

Izdaja ces. kr. kmetijska družba na Štajerskem.

List velja na leto 4 krone.

Udje družbe prispeva na leto 2 kroni.

Udje dobé list zastonj.

Vsebina: 84. občni zbor. — V povzdigo naše živinoreje. — Koliko semena moramo sejati? — Pomen sajenja krompirja in različnih njegovih vrst. — Kako si napravimo dober cepilni vosek. — Stržimo konje. — Perutninarški list: Kako lahko dobimo od kokošij mnogo jajec. — Iz razprav osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe za Štajerskem. — Gospodarske drobtine. — Tržna poročila. — Zadruga: Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem. — Oznaniila.

84. občni zbor c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem

je odobril ustanovitev sledečih podružnic:
Sv. Jurij ob juž. žel., Sv. Jurij v Slov.
Gor., Sv. Benedikt v Slov. Gor., Sv. Mihael
nad Mozirjem in Dobrna, okraj Celje.
Ustanovni občni zbori teh podružnic se
bodo v kratkem času sklicali.

V povzdigo naše živinoreje.

Takozvano „mesno vprašanje“, ki se pojavlja sedaj že par let na Dunaju, ki se kaže v pomanjkljivi frekvenci dunajskega trga in v gibanju proti zvišanju cene mesa in ki končno doseže svoj višek v želji, da se odpre meja in da se prepove izvoz v Nemčijo, je napotilo c. kr. poljedelsko ministrstvo, da se je obrnilo z okrožnico na različna c. kr. kmetijska društva, v kateri prosi, naj se pečajo z vprašanjem, kako se naj pomnoži in dvigne naša živinoreja in naj kakor hitro mogoče stavijo ministrstvu tozadevne predloge. V začetku februarja je došlo tudi našemu osrednjemu odboru navodilo, naj se čim preje tem bolje posvetuje o tej stvari in naj potem poroča. Že 22. februarja je stavil osrednji odbor predloge, ki merijo na to, da se naša živinoreja kvalitativno in kvantitativno dvigne. Večina teh predlogov ni nič novega; na kratko izražajo glavne želje in zahteve, ki jih živinorejci zastopajo že leta in leta. Ker je živinoreja takorekoč življenjskega pomena za našo deželo, bo zelo primerno, da tudi na tem mestu povemo nekaj o teh načrtih.

Pozvan od c. kr. poljedelskega ministrstva je prosil osrednji odbor že dne 16. marca 1906 za izdatno zvišano podporo v povzdigo živinoreje, za licenciranje, za ogledovanje živine, za nakup zadrugnih in občinskih bikov, za zboljšave hlevov in vzorna gnojišča, skupno za 134.000 K. Tem željam je c. kr. vlada deloma že ugodila. Tudi pri novih predlogih se je moral odbor držati teh zahtev, kar je samo ob sebi umevno in zahtevati tudi nadaljnjih dopolnitev.

Take dopolnitve bi bile n. pr.: Pogostejše ogledovanje živine in sicer v čisto plemenskih krajih vsaki 2 leti, v mešanih vsaka tri leta, priznanje večjega

števila nagrad v denarju v jedni kategoriji; ogledovanje volov; izdatno premiranje živinskih hlapcev pri licenciranju, če so lepo ravnali s živino. Posebna pozornost bi se morala posvetiti izobrazbi kravarjev in volarjev, pašnih in planinskih mojstrov, kar se je sicer že začelo na šoli za planinsko gospodarstvo v Grabnerhofu, kar pa mora iti tudi dalje. Večja pozornost bi se morala obrniti na zboljšavo paš. Tukaj bi se moralo delovanje bolj razširiti, n. pr. z ohranitvijo in zbojšanjem sedanjih planin, z ustvaritvijo posebnih paš za mlado govedo. V srednji in spodnji Štajerski bi se morale ohraniti in zboljšati paš, podružnice, okraji ali bikorejske zadruge bi morale ustvariti vzgajališča za govedo; pri tem bi se lahko vzela v najem večja posestva, katerih lastniki se prav nič ne brigajo za povzdigo živinoreje in gospodarstva sploh. Tako bi se tudi lahko preprečilo, da ne bi več posestniki v teh krajih tako prodajali telet. Posebno odločno bi se bilo treba zavzeti za zboljšave pri hlevih in gnojiščih. Da bi se dvignila reja drobnice, bi se moralo skrbeti za dobre plemenske živali, prirejati bi se morala ogledovanja drobnice in podpirati bi se morala naprava primernih hlevov in paš. Posebna pozornost bi se morala posvetiti pomnožitvi poljske krme. Osrednji odbor je povzročil podporo pri nakupu travinega semena za manj bogate posestnike, premiranje lepih trat, podporo zadrugam, ki se pečajo z vzrejanjem travinih semen in poskuse z gnojenjem z umetnimi gnojili. Če bi se dovolilo 50.000 K podpore, bi se kar lahko posejalo stravinim semenom 2000 oralov več ko jih je doslej. Pred vsem pa bi se moralo gledati na to, da se povečajo kulturnotehnični zavodi pri deželnem odboru in da se zviša svota, ki jo dobi dežela vsako leto iz državnega zaklada za zboljšave. Danes imamo na Štajerskem okoli 267.000 ha travnikov a skoro polovica je potrebna zboljšave. Če bi se travniki primerno zboljšali, bi lahko imeli okoli 50.000 glav živine več. Pri tem pa bi se moral popolnoma preustrojiti zakon o posojilih za zboljšave, ki nikakor ne ustreza razmeram. Na obresti se namreč plačuje 4% in na kapital 3%; osrednji odbor je predlagal, naj se odplačuje od glavnice le 1/2% in

naj se osnuje državna banka za zboljšave. Potrebno je tudi, da se znižajo tarife za krmilna sredstva in umetna gnojila pa na tak način, da bo imel od tega dobiček kmet, ki jih kupuje in ne bogataš, ki jih prodaja. V tem oziru se je tudi izrazila želja, naj se prepove izvoz krmilnih sredstev, naj se podrži izdelovanje umetnih gnojil, naj se daje državni kredit zadrugnim zvezam za nakupovanje umetnih gnojil in naj se pri plačevanju določi gospodarskim zadrugam in društvom daljši rok. A z vsemi temi zboljšavami bi morala iti roko v roki tudi agrarna postavodaja. Naj se izvede agrarna reforma, da se ohrani kmetški stan in naj se rešijo še druga vprašanja, ki so s kmetškim stanom v tesni zvezi, n. pr. postava za varstvo planin, postava za varstvo zemljišč pred nepotrebnim in celo neopravičenim pogozdovanjem, ustanovitev delavskih domov, da ne bodo delavci tako bežali z dežele v mesto i. t. d.

A vse te odredbe nam ne morejo prinese trajnih uspehov, če se ne bo s primerno carinsko in trgovinsko politiko poskrbelo zato, da bo cena živini ostala kolikor mogoče stalna. Če bo kmet našel v živinoreji primerno plačilo za svoje delo, potem bo s samopomočjo rad pomagal pri delu, ki ima za svoj smoter blagostanje države in naroda.

Glavni tajnik Juvan.

Koliko semena moramo sejati?

Predno gremo sejati, se mora vedno določiti, koliko dotičnega semena rabimo na določenem polju. Tega se naši kmetje navadno ne drže, ampak vzamejo na polje kratkomalo nekaj polnih vreč zrnja in potem sejejo tako dolgo, da je cela njiva posejana. Pri tem pa ne gledajo prav nič na to, ali so posejali pol vreče več ali manj. Tako postopanje gotovo ni pravilno, kajti tukaj odločuje edinole slučaj, ali zadostuje množica posejanega semena ali ne. Če hočeme imeti od setve lepo žetev, ne sme biti setev ne prerodka, ne pregosta. Če je setev prerodka, imamo slabšo žetev in poleg tega se zelo razraste na njivi plevel. Gosta setev nam dá sicer več slame a zato manj zrnja in nam prinese sploh marsiktero škodo, v prvi vrsti pač to, da posejemo več semena ko je potrebno. Ne zgodi se ravno redkokrat,

da posejemo na eno joho 25—50 litrov semena nad potrebo; lahko se naravnost reče, da so vse setve navadno pregoste. Če se to zgodi na večjih johah, potem škoda ni ravno mala, ker gre na ta način zelo mnogo semena pod nič. Če je setev pregosta, se navadno, posebno, če je vreme mokro, rada poleže in tako dobimo slabo zrno a tudi slabo slamo. Pri okopavinah, kjer se nam ni bati, da bi se vlegle, pa ovira pregosto sajenje prost razvoj rastlin, ker tiščijo druga drugo in škoda je navsezadnje ravnotako tu.

Vprašanje, koliko semena se mora posejati na določeno površino, se ne dá kratkomalo določiti, ker je množina semena, ki ga rabimo, odvisna od različnih okoliščin. Najprej je pač merodajna zemlja. Čim bolj dobra je, tem bolj redko moramo sejati, ker se potem posamezne rastline lahko prosteje, lepše in boljše razvijejo. Torej je nasprotno, kar trdijo nekteri, krivo. Ti pravijo, da lahko na dobri zemlji tudi več zraste ko na slabi in zato se mora tam več sejati. Že gore smo rekli, da se goste setve rade vležejo. Na slabi zemlji pa se mora gosto sejati, ker če redko sejemo, se ravno tako slabo razvijejo. Dobiček imamo vedno le tedaj, če v dobro zemljo sejemo redko, v slabo pa gosto.

Nadalje se moramo ozirati pri določevanju množine semena, ki jo mislimo posejati, tudi na podnebje. V toplih, mokrih krajih rabimo manj semena kakor v mrzlih, neugodnih; zato mora kmet v gorah posejati več semena ko oni, ki je v ravnini. Paziti moramo tudi na to, ali so tla ob času setve vlažna ali ne. Če so vlažna, potem lahko pričakujemo, da bo seme lahko klilo in se potem lepo razvilo; če pa so suha, potem lahko računimo z dejstvom, da mnogo semena ne bo klilo. Zato moramo v prvem slučaju sejati več, v drugem pa manj.

Ozirati se moramo tudi na kakovost semena. Kdor vedno pazi na zrnje in odstrani poškodovana zrna in rabi samo močna, lepa za setev, ta rabi za setev manj zrnja kakor oni, ki se za take reči ne briga. Zato se naj pridno rabijo čistilni stroji za zrno, posebno po zimi, ko ni drugega dela.

Mnogo upliva pri tem odločevanju tudi način, kako sejemo. Največ semena rabimo, če sejemo z roko in če potem setev zavlačimo z brano, ker se pri tem seme ne razdeli enakomerno in ne pride navadno dovolj globoko v zemljo. Če rabimo za setev stroje, si prihranimo najmanj četrtni del semena, ki ga drugače zasejemo z roko. Ne glede na druge prednosti, ki jih daje sejanje s strojem, bi že ta dobiček moral napotiti kmete, da se jih poslužujejo pri sejanju.

Če mislimo setev zeleno krmiti, potem jo posejemo bolj gosto, kakor če mislimo dobiti zrno. Pri zeleni krmi se mora sploh gledati na to, da je gosta, ker potem nima tako trdih stebel. Tudi se nam ni treba bati, da bi se taka setev vlegla, ker jo lahko pokosimo, kakor hitro je tako velika. Pri rastlinah, od katerih menimo dobiti zrno, moramo paziti, da ne stoje pregosto, ker mora priti luč in zrak do njih, da se tako lahko lepo razvije steblo in zrno.

Nazadnje moramo paziti tudi na čas, kedaj sejemo. Pri zgodnji, pravočasni setvi rabimo manj, pri pozni setvi pa več semena. To velja za jare in pozne setve. Če posejemo zimske setve dovolj zgodaj, potem se lahko v jeseni krepko razvijejo in lažje pretrpijo zimo ko pozne setve, ki so bolj slabe. V spomladi dé zgodnjim setvam zimska vlaga prav dobro, kliti lahko začnejo prej in če ostane vlaga, se rastline pravilno razvijajo kakor pri poznejših setvah, ko je zemlja v gorenjih legah navadno že suha.

Iz tega pač sledi, da ni tako lahko določiti primerno množino semena. Če smo enkrat množino določili, kar se z vajo in opazovanjem da napraviti, potem moramo vso setev enakomerno razdeliti. Sejati pa ni lahka stvar, ampak težavna in nekaka umetnost, ki se je mora kmet naučiti.

A. Rauch.

Pomen sajenja krompirja in različnih njegovih vrst.

Znano je, da so se v zadnjem času zelo podražila vsa živila za ljudi in za živali; manj znano pa bode, da se krompir ni podražil, ampak da je njegova cena ostala kolikor toliko stalno ista. Zato pa je dobil krompir sedaj tem večji pomen kot živilo za ljudi in živali. Kot živilo za ljudi je krompir že dolgo znan pod imenom „kruh ubogih“, ker je navadna, skoro vsakdanja hrana vseh onih, ki si ne morejo privoščiti kaj boljšega. Seveda ne manjka tudi na mizi bogatina, a ta ga ne je kot glavno jed, ampak le kot prikuho. Na vsak način lahko računimo krompir med glavna in prva sedanja ljudska živila. Razen tega se čim dalje tem bolje pripoznava velika važnost tega sadeža pri pitanju svinj.

Velika vrednost krompirja tiči tudi v tem, ker je tako zelo razširjen; lahko se sadi in uspešno celo visoko gori na severu, na Švedskem in Norveškem in celo na Islandiji. Sadi pa se lahko tudi uspešno v toplejših, tropičnih krajih.

Če premislimo vse to, nam bo pač jasno, da moramo obračati posebno pozornost na sajenje krompirja. To pa se mora zgoditi iz dveh vzrokov. Prvi vzrok je pač ta, da moramo mnogo krompirja pridelati, ker ga čimdalje več rabimo; razen tega pa, mora kmet gledati tudi na to, da mu da krompir še nekaj čistega dobička. Ta pa ni odvisen samo od zemlje in gnoja, od načina, kako sadimo in gnojimo krompir, temveč v veliki meri tudi od krompirjeve vrste ali sorte. Različne stare vrste so se že izživele, postale so slabše, manj odporne proti različnim boleznim in ne dajejo mnogo a tudi ne dobrega sada. Zato so si veččaki vzgojili nove vrste, s katerimi so dosegli do sedaj že zelo povoljne uspehe. Take nove vrste so: Agnellis Juwel, Agnellis Pannonia, Agnellis Hungaria, ki jih je vzgojil Jožef Agnelli, župnik v Csaru na Ogrskem, nitranski komitat. Posebno vrsta Hungaria je zato znamenita, ker raste in rodi tudi v mokri zemlji, ker se črez zimo in spomlad, ko se shranjuje, le malo izcimi in ker ostane zelo dolgo sveža.

Vsakdo se lahko s poskusom prepriča, da dajejo te nove vrste mnogo več in boljšega krompirja ko dosedanje. Posebno Agnellis Juwel in Agnellis Hungaria donášata, če jih sadimo v isti zemlji in ravno tako kakor naše stare vrste krompirja, po dva- in večkrat toliko krompirja ko naše dosedanje vrste. Če bi hoteli dobiti od navadne vrste krompirja ravno toliko sadu, bi ga morali posaditi dva- ali večkrat toliko. Če sadimo nove vrste, si prihranimo mnogo zemlje, kjer lahko potem sejemo ali sadimo kaj drugega. Kar nam tukaj zraste, je čisti dobiček. In kmet je danes prisiljen, da se posluži vsakega sredstva, ki mu služi v to, da lahko dobi iz svojega posestva tem večji dobiček. Kar tukaj pri sajenju novega krompirja pridobi, to lahko porabi za povzdigo zemljišča, zaboljšanje govedoreje ali na kakoršenkoli drugi način.

Pri vseh rastlinah je potrebno, da skrbimo za dobro seme; kakor smo zgore rekli, je to pri sajenju krompirja tudi velike važnosti. Naj se nihče ne ustraši dejstva, da je tako seme tudi primeroma dražje; pomisliti moramo vendar to, da se nam bodo ti izdatki večkratno povrnil. Vrste krompirja Agnellis Juwel, Agnellis Pannonia in Agnellis Hungaria so vsled svojih dobrih lastnosti zelo priljubljene in so vredne, da se tudi pri nas kolikor mogoče razširijo. Priporočamo jih našim gospodarjem, da se naj poslužijo ž njimi.

Kako si napravimo dober cepilni vosek.

Kmalu se bo začelo po sadnih vrtilih precepljanje in v drevesnicah spomladno cepljenje. Pri tem se bo rabilo zelo mnogo cepilnega voska, ki se dobro prileže in dobro zamaši razkalana drevesca. Sedaj je za marsiktere sadijerejca koristno, če ve, kako se lahko naredi dober cepilni vosek.

Navadno razločujemo trd in mehek vosek. Prvi se mora, predno ga rabimo, ogreti in med rabo vedno ogrevati s posebno pripravo, da ostane topel in mehek. Drugi pa je tako sestavljen, da ostane vedno mehek, in da ga ni treba pred porabo topiti. Tega lahko torej pred vsemi drugimi priporočam vsem sadijerejem; v naslednjem hočem opisati, kako se prideluje.

V železen kotel, ki ga postavimo kje zunaj nad kak navaden kurež v vrtu, denemo 2 kg kolofonija, da se raztopi. Ko se je to zgodilo, dodamo 1 kg terpeninovne smole in $\frac{1}{4}$ kg navadnega voska. To lepo zmešamo in potem dolijemo $\frac{1}{4}$ kg laškega olja. Potem vzamemo kotel z ognja, ga postavimo par metrov proč, da se cela zmes malo ohladi in prilijemo oprezno, odkraja samo po kaplicah, $\frac{1}{2}$ litra denaturiranega špirita. Pri tem pa moramo celo mešanico prav pridno mešati.

Sedaj je cepilni vosek gotov, spravimo ga v kovinaste škatle, ki se dajo zapreti; tak vosek lahko shranjujemo več let in ga lahko vsak čas rabimo.

Stroški za tak vosek, ki smo si ga naredili sami, nam pridejo največ po 1 K na kilogram. Vendar se lahko priporoča to izdelovanje le tedaj, če se ga lahko

naenkrat naredi kar več kil, ki se potem razdelijo med različne posestnike.

Pri kuhanju te zmesi pa moramo zelo paziti, da se nam ne vžge, ker so to same stvari, ki rade gorijo. Če pa se vžge zmes v kotlu, jo kmalu in lahko pogasimo s tem, da pokrijemo na kotel kak primeren pokrov.

Strokovni učitelj Peter.

Strižimo konje!

Znano je, da je konj tem lepši in porabnejši, čim bolj skrbimo za njega. Če ravnamo skrbno z njim, živi dalje in lahko tudi več in težje delo opravi. Če pa ga zanemarjamo, lahko kmalu zboli in potem dela posestniku samo jezo, skrbi in stroške pri živinozdravniku. Bolezen, ki jo konj najprej in najlažje dobi, je prehlad. Navadno pa se konj prehladi zato, ker ima mokro, nesnažno, dolgo dlako; najbolje ga torej varujemo prehlada, če gledamo, da bo konj vedno snažen. Če konja snažimo, odpremo koži različne luknjice in koža potem lažje diha; konj pa hitreje izhlapeva in se počuti mnogo bolje. Dolga dlaka je konju ravno isto, kar je težka, mokra obleka človeku, ki mora delati kako težko delo.

Znano je, da je striženje v spomladi tako za konje kakor tudi za drugo živino izredno velikega pomena. Če živino ostrižemo, se počuti mnogo bolje in lahko vsled tega tudi več opravi. Stem pa postane naravno tudi vrednost vsake živali večja.

Naše domače živali živijo v nasprotju z divjimi, ki skrbé same za sebe, v popolnoma drugačnih razmerah in zato moramo z njimi tudi drugače ravnati.

Striženje v zgodnji spomladi je, ravno tako važno za zdravje konja, kakor n. pr. podkovanje konja ali primerna, suha stelja. Ostrižen konj se, ko je zvršil svoje dnevno delo, hitro posuši, si lahko odpočije in nabere sil za naporno delo prihodnjega dneva. Neostriženega konja pa se lahko in rad loti kašelj, prehlad in vnetje pljuč i. t. d. To se lahko zgodi posebno spomladi, ko je dlaka še dolga in vsled pota pri napornem delu mokra. Umevno je, da drži dolga dlaka dalje mokroto ko kratka. Hrana, ki jo dobiva konj, mora služiti v to, da nadomesti toploto, ki jo izgubiva truplo, ker je dlaka mokra. Če pa je dlaka ostrižena, potem izhlapi kmalu pot, konj je po kratkem času že popolnoma suh in ni se nam treba bati, da bi se prehladil.

Pred nekaj leti je naredila neka ameriška družba, ki vozi s konji in ima mnogo konjev, zelo zanimiv poskus, da bi spoznala vrednost striženja. Polovico vseh svojih konjev, 250 po številu, je dala v zgodnji spomladi ostrižiti, drugo polovico pa ne. In kaj se je pokazalo? Od 250 neostriženih konjev jih je zbolelo 153 na kašlju in vnetju pljuč; od onih konjev, ki so bili ostriženi, ni zbolel ne eden.

Vidimo torej, kake važnosti je striženje konjev in goveda za rast in zdravje; če se bomo tudi po tem ravnali, ne bo v našo škodo, ampak samo v našo korist.

Kako lahko dobimo od kokošij mnogo jajec?

Kakor pri vsaki drugi živali, tako tudi pri kokoši ni že v plemenu dano jamstvo, da bo kokoš, če je tega ali onega plemena, znesla mnogo in velikih, težkih jajec; to je pri kokoši kakor pri vsaki drugi živali odvisno od posamezne živali, od individua. Če dobro izberemo mladice in jih križamo s petelinji, ki so od dobrih mladice, potem bomo dobili pleme, ki bo neslo mnogo in dobra jajca. Kakor hitro pa jih prepustimo popolnoma samim sebi, bodo izgubile počasi vse dobre lastnosti in ves naš trud bo zaman. Pleme se bo, kratkomalo rečeno, zopet pokvarilo.

Navadno je, da nesejo zelo mnogo jajec vse kokoši onih plemen, ki so okoli sredozemskega morja. Ta plemena imajo belo glavo, močne, mesnate, pri kokoši na stran viseče grebene, malo mesa in okoli ozadka v krogu nasajeno perje. Tudi so vsa ta plemena precej živahnega temperamenta.

Večina naših plemen so prišla naravnost od sredozemskega morja in so se prilagodila tem razmeram, ali pa imamo plemena, ki so nastala vsled križanja teh, tujih plemen in domačih.

V vseh naših navadnih, deželnih plemenih pa imamo material, iz kterega lahko dobi gojilec, če ravna pametno z njim, več in boljših jajec, kakor jih je dobival, če jih je prepustil, da so rastla in živela, kakor se je ravno njim zdelo. Pečajmo se najprej z nalogo, ki je navadnejša, to je: kako naj povišamo število jajec, ki jih zleže vsaka kokoš celo leto, to je od januarja nekako do srede novembra?

Vsaka kokoš prinese že v svojem jajčniku veliko število malih, drobnih jajec na svet; to število se tekom njenega življenja ne zviša in se tudi ne da zvišati. Kolikor jajec je torej prinesla že s kraja na svet, toliko jih tudi potem zleže.

Število teh zelo drobnih jajec znaša navadno 600—800.

Če se je kokoš izvalila n. pr. v marcu, se pri njej razvijejo in dozori počasi jajca; zleže pa jih v sledečem redu: v jeseni prvega leta 20 do 30, drugo leto 120 do 130, tretje 160 do 180, četrto 120 do 140, peto okoli 90, šešto okoli 70, sedmo okoli 50, osmo okoli 20 in deveto leto nič več.

Iz tega vidimo, da znese kokoš v tretjem letu svoje starosti največ jajec; v petem letu pa jih znese že tako malo, da se z jajci več ne plača zrnje, ki ga skrmimo kokoši. Iz tega nam postane samo ob sebi jasno in potrebno, da moramo kokoši v četrtem letu odpraviti.

Zato pa moramo vedeti, ktera kokoš je že štiri leta stara. To pa zvemo vsako leto s pomočjo nožnih obročkov, ki jih denemo mladim v mesecu avgustu in septembru na noge. Pri tem pa se moramo ravnati tako, da ne rabimo jesenskih kokošij za jajca, ampak za pitanje.

Obročki pa se naložijo na noge takole:

Torej ne dobe mladice leta 1907. nobena obročka, one v letu 1908. ga dobe na levo nogo in one v letu 1909. ga dobijo na desno nogo.

Leta 1910. odpravimo vse kokoši, ki nimajo nobenega obročka na nogi, ker nam več pojejo, kakor dajo; mladim tega leta pa zopet ne damo nobenega obročka na nogo. Leta 1911. si skuhamo in spečemo vse kokoši, ki imajo obroček na levi nogi in mladim ga damo na levo nogo. Leta 1912. pa spravimo spoti vse kokoši, ki nosijo obroček na desni nogi in ga damo mladim, ki so se izvalile v spomladi tega leta. Tako delamo to vedno naprej.

Stare kokoši odpravimo vsako leto štiri tedne prej ko se misijo. Ker pa ni pametno, če zakoljemo kokoš, ki ni pitana, jo pitamo prej tri tedne. Ko jo zakoljemo, jo denemo s perjem vred za 48 ur v vodo. Taka kokoš je še zelo dobra za juho. Tudi so take kokoši zelo primerne za — darila*).

Če tako vedno in redno odpravimo stare kokoši, bomo dobili počasi več in boljših jajec.

Jako zelo pa si zvišamo število jajec, če zelo skrbno in previdno izbiramo plemenske kokoši.

Kdor ima malo kokošij, ta bo že s samim opazovanjem lahko določil kokoši, ki mu nesejo največ jajec. Tukaj seveda morajo biti kokoši navajene, da ne nosijo jajec kam drugam, ampak da vedno nesejo na svojem določenem mestu. Tukaj bodi povedano, da hodijo kokoši navadno takrat kam drugam nest, če ni gnezdo snažno, če so na primer bolhe v njem. To se torej lahko odpravi brez kake coprnije, kakor to rade navadno delajo naše gospodinje.

Kokoš ima dolgo časa navado, da znese vedno ob določenem času v dnevno. Če se to ne zgodi več, potem to lahko kmalu opazimo. Najpridnejše kokoši in zate nam gre, ležejo navadno v prvem letu predpoldne, dveletne kokoši zležejo v zgodnji spomladi tudi popoldne. Ko postane vreme bolj toplo, to je nekako meseca aprila ali maja, začnejo jarke nesti popoldne. Če vemo, kedaj ktera kokoš nese, potem se lahko še določi, ktere kokoši so n. pr. tekom enega mesca znesle največ jajec. Tem damo še en obroček na tisto nogo, kjer ga že imajo, ali pa jim damo barvan obroček iz celuloide; spomladi pa jih denemo, ločene od drugih, skupaj s kakim dobrim petelinom.

Nekako štiri tedne potem, odkar smo jih ločili od drugih, vzamemo njihova jajca in jih damo v valenje.

Tudi bode novo pleme neslo več jajec, če bomo vzeli za njega jajca, ki so jih iznesle kokoši v onem času, ko pri nas kokoši največ nesejo. To je v našem podnebju nekako mesec marec ali tudi april.

Če pa hočemo pri izbiri plemenskih kokošij postopati zelo previdno, potem porabimo za nesenje jajec tako imenovana pastna gnezda.

Teh gnezd je več vrst, a glavno pri vseh je to, da so vsa ta gnezda vrejena

* Na! Hvala lepa! Imam slabe zobe. Opomba stavca.

kakor kaka past. Kokoš sicer lahko gre sama v nje, a brez človeške pomoči ne more ven iz njih. Ko vstopi v gnezdo, se sama po sebi zaprejo za njo neka vratca, ki se od znotraj ne dajo odpreti. Oni, ki pazi na kokoši, odpre ta vratca, vzame kokoš ven in napiše na jajce število, ki jo ima kokoš in dan; na ta način ve na koncu leta natanko, koliko jajec je znesla katera kokoš.

Kako zelo dobre so take pasti in kako se lahko z njimi zviša število jajec, nam kažejo sledeče skušnje, ki jih je napravil v Schärdingu gospod Jurij Wiener v letih 1904. in 1905.

V letu 1904. je delal z desetimi kokošmi. V tem letu je znesla kokoš štev. 11—82 jajec, štev. 13—108, štev. 15—62, štev. 27—101, štev. 81—96, štev. 92—100, štev. 94—105, štev. 02—111, štev. 05 do 85 in štev. 013—108.

Torej je prišlo v tem letu na jedno kokoš razmeroma 95·8 jajec. Za plemo so se izbrala jajca kokoši štev. 13, 27, 94 in 02, in od tega plemena se je zopet izbralo 10 kokošij za plemo.

V letu 1905. so zglele kokoši tega izbranega plemena toliko jajec: štev. 88 do 163 jajec, štev. 100—178, štev. 103 do 186, štev. 104—129, štev. 105—122, štev. 122—111, štev. 140—152, štev. 141 do 137, štev. 162—177, štev. 163—188 jajec.

Torej je prišlo na vsako kokoš razmeroma 154·3 jajec.

Torej je zneslo 10 enoletnih, od izbranih mater izbranih mladice 585 jajec na leto več kakor njihove matere, torej vsaka okoli 59 več.

Če se bode sedaj vzelo plemo od števil 88, 100, 103, 162 in 163, ki so znesle razmeroma na leto 178 jajec, lahko upamo, da bodo počasi tudi avstrijski perutninarji dosegli pri svojih kokoših število jajec na leto, ki so ga ameriški perutninarji že davno dosegli.

Tudi ne smemo pozabiti, da se mora gledati tudi na velikost jajec; počasi bomo namreč doživeli, da se bodo jajca prodajala po kili in ne več, kakor se je to doslej godilo, na število.

A. V. Kolaček.

Iz razprav osrednjega odbora c. kr. kmetijske družbe na Štajerskem

v njegovi seji dne 13. marca 1907. Začetek ob 10. uri dopoldne.

Navzoči so sledeči gospodje: Drugi podpredsednik Janez Thunhart, zastopnik visokega deželnega odbora Franc grof Attems, člani osrednjega odbora Ernest Binder, Adolf Czeike, Rudolf Dehne, vitez pl. Ecker, dr. Edvard Hotter, Rihard Klammer, dr. Erik Klusemann, dr. Karol Leuschner, eksclenca dr. Janez grof Meran, Roman Neuper, Gašpar Riemelmoser, Edm. Schmid, Leo Zedlacher, Franc Zweifler in glavni tajnik Juvan kot zapisnikar.

Podpredsednik Thunhart pozdravi došle in naznani, da more priti eksclenca gospod predsednik Edmund grof Attems še le, ko bo končana seja deželnega zbora. Prvi podpredsednik vitez pl. Plessing pa se je moral vsled nujnih zadev odpejati domu. Nadalje so se oprostili člani

osrednjega odbora gospodje Jožef Kappel in Albert Zech.

Predsednik dá krožiti zapisnik zadnje seje v vpogled in prične z obravnavo dnevnega reda. V obravnavo pride najprej računski zaključek za leto 1906. in proračun za leto 1907. Poroča knjigovodja Waleher.

Skupni dohodki znašajo 236.145 K 66 v nasproti v proračun postavljeni svoti 204.814 K; skupni izdatki znašajo pa 232.770 K 16 v nasproti v proračun postavljeni svoti 209.480 K. Poročilo se vzame z odobrenjem na znanje. Tudi se sprejme predlog poročevalca, naj se onih 3000 K, ki so ostale kot dobiček pri inseratih, postavi v rezervo za penzije družbinih uradnikov in uslužbencev.

Ravnatoko se sprejme od poročevalca predlagani proračun za leto 1907., ki kaže izdatkov 291.570 K in pokritja 289.384 K.

Pregled o delovanju v letu 1906. Poroča glavni tajnik Juvan.

Ker ne zahteva osrednji odbor od poročevalca, da bi prečital napisano poročilo, podá poročevalec kratek pregled o uspehih v različnih strokah in konstatira, da je imel osrednji odbor v pretečenem letu 12 skupnih sej in 20 sej različnih odsekov. V teh je izpolnil ne le vse sklepe 83. občnega zbora družbinega, ampak tudi take, ki so ostali nerešeni od prejšnjih občnih zborov. Razen tega je tudi delal zelo vztrajno in marljivo na polju tehničnega pospeševanja gospodarstva, pri agrarni postavodaji in pri agrarnih reformah. Ker se je tako vse delo kopičilo in koncentriralo, so se stavile tudi na pisarno večje zahteve, da je vse to ogromno delo rešila. Dopisov je dobila in razposlala okoli devet tisoč.

Poročilo o delovanju kaže na vseh točkah veselo in krepko napredovanje. Značilno je, da se je priredilo nad 1175 potovalnih predavanj in kurzov, ki jih je poslušalo nad 52.000 poslušalcev. Članov je družba pridobila letos novih 2158, tako da jih ima sedaj 10.380. Poročilo se vzame v vseh delih z odobravanjem na znanje.

Posvetovanje o predlogih osrednjega odbora in podružnic, ki se naj stavijo na 84. občnem zboru družbe. Poroča glavni tajnik Juvan.

Tekom tega posvetovanja pride predsednik Edmund grof Attems in prevzame predsedstvo. Od vposlanih predlogov podružnic se jih postavi 82 na dnevni red občnega zbora; druge predloge, ki jih ni treba javno razpravljati, bo osrednji odbor interno rešil in je s tem tudi že začel.

Predlogi za odlikovanja na 84. občnem zboru.

Glavni tajnik prečita tozadevne predloge podružnic in po pismenem glasu vanju sklone osrednji odbor, da bo predlagal sledeča odlikovanja: za 2 člana najvišje odlikovanje pri vladi, za 14 članov odlikovanje s srebrno kolajno in diplomom, za 2 člana odlikovanje z bronasto kolajno in diplomom in za 6 članov častno priznanje z diplomom.

Ob 1/3 se prekine zborovanje zaradi obeda in se nadaljuje ob 4. uri popoldne.

Volitev jednega člana in jednega namestnika v veterinarski

svet pri c. kr. poljedelskem ministrstvu.

Z ozirom na izredno važnost tega zastopstva se obrne član osrednjega odbora Klammer na eksclenco gospoda predsednika s prošnjo, naj on blagovoli prevzeti to mesto. Predsednik izjavi, da je v slučaju, če bo izvoljen, voljen sprejeti to mesto. Zaradi reda pa mora gledati na to, da se tudi ta volitev vrši po listkih. Pri volitvi se je izvolil eksclenca Edmund grof Attems soglasno za člana živinozdravniškega sveta in član osrednjega odbora Rudolf Dehne za namestnika. To se je takoj c. kr. poljedelskemu ministrstvu brzojavilo.

Izvolitev dveh zastopnikov v zavarovalne obravnave pri c. in kr. intendanci. Izvolita se Kurt vitez pl. Ecker in Jožef Regula.

Poročilo in predlogi planšarskega odseka. Poroča član osrednjega odbora gospod Neuper.

Poročilo o izplačevanju v letu 1906. dovoljenih planšarskih podpor na podlagi kolaudacijskih poročil.

Na predlog odseka sklone osrednji odbor, da bo obvestil vse one prosilce, ki planšarskih izboljšav še niso izvršili tekom leta 1906., da se jim podpora izplača le tedaj, če bodo dela dovršena do 1. avgusta 1907, in če bo prišlo o tem kolaudacijsko poročilo. Ta rok se ne bo nikakor podaljšal.

Za one posestnike, oziroma planšarske zadruge, ki so izboljšave že izvršili, sklone osrednji odbor nakazati za izplačitev podpore v skupnem znesku 2630 K. Onim 22 prosilcem, ki doslej še niso izvršili izboljšav, se ni nakazala nobena svota. Predlog, da se naj ostanek od proračunjenih podpor za planšarstvo naloži na obresti, s katerimi se bodo pokrili stroški za kolaudacijo, se je odklonil, ker dá deželni odbor za pokritje kolaudacijskih stroškov 500 K; če pa bi stroški narasli nad to svoto, potem se pokrije deficit iz letne državne subvencije.

Sklep o spremembah, ki jih želi c. kr. poljedelske ministrstvo glede organizacije planšarskih izboljšav. Ministrstvo želi uvesti komisije za agrarna dela in ustvariti planšarski svet, dočim predlaga odsek planšarski svet in deželni planšarski inšpektorat. Osrednji odbor se popolnoma pridružuje predlogu odseka. Nato pozdravlja tudi odsek zelo živahno začetek agrarnih operacij, a mora vdrževati v polni meri svoje predloge, ker ne pusti, da bi se vprašanje planšarskih izboljšav zavlačevalo, kar bi se gotovo zgodilo, če bi se vprašanje o ustanovitvi deželnega planšarskega inšpektorata porinilo v stran. Odsek misli, da se njegovi predlogi popolnoma krijejo z željo poljedelskega ministrstva. Glede uvedbe agrarnih oblastev se bo osrednji odbor potrudil, da se predloži visokemu deželnemu odboru še tekom tega deželnozbornskega zasedanja osnutek v sklep.

Eksclenca gospod predsednik javi, da je deželni odbor gledé enakega osnutka že dolgo časa v zvezi s poljedelskim ministrstvom in da se bo tak osnutek gotovo predložil v jeseni. Tekom splošnega zasedanja pa se vsa zadeva nikakor ne more rešiti.

Izrazila se je želja, naj se popolnoma priobči referat, ki ga je imel profesor Thallmayer v osrednjem odboru o organizaciji planinskih zboljšav na Štajerskem, o ustanovitvi planšarskega arhiva in o priobčevanju alpske statistike v družbinem glasilu. Definitivnega se ni moglo nič določiti, pač pa se je pozvalo uredništvo družbinega glasila, naj tej želji ustreže, kolikor ravno dopušča prostor v listu.

Poročilo o prošnjah za podporo, ki so došle za leto 1907., se vzame na znanje. Planšarski odsek je sklenil, naj se osnuje strokovni odbor (iz zastopnikov deželne zbornice, poljedelskega ministrstva, namestije, deželne zbornice, osrednjega odbora in petih članov planšarskega odseka), ki naj obdela osnutek postave o varstvu planinskih pašnikov. Osrednji odbor je temu sklepu pritrdil in sklenil, da se ta želja izrazi na pristojnih mestih.

Poročilo in sklep odseka za preobrazbo družbe. Poroča član osrednjega odbora gospod Klammer.

Poročevalec poroča obširno o posvetovanjih, ki so se vršila v velikem in manjšem odseku v večkratnih sejah in o rezultatih, ki so se predložili članom osrednjega odbora na ogled in naznanje. Ker je naraslo število članov in ker se je družbin delokrog zelo razširil, je bilo nujno potrebno, da se spremenijo družbina pravila.

Spremeniti so se morala skoro vsa poglavja pravil. Posebno se je moral nekoliko spremeniti način volitev, omejiti se je moralo glede na veliko število podružnic število odposlancev, ki jih pošiljajo podružnice na družbin občni zbor. Vsprejem članov v podružnico se je moral olajšati in omogočiti pristop k družbi tudi takim, ki se ne morejo ali nočejo pridružiti kaki podružnici. Omogočiti se je moralo tem, da se lahko udeležujejo skupnega nakupovanja in prodaje. Nadalje se je moral delokrog odsekov organizirati bolj prosto in poskrbeti se je moralo za to, da se samostojne, gospodarske organizacije lažje združijo. Osrednji odbor se odreče podrobni debati, osnutek novih pravil se sprejme en bloc in osrednji odbor sklene, da bo dal ta osnutek na prihodnjem družbinem občnem zboru v posvetovanje. (Poročevalec član osrednjega odbora gospod Klammer).

Potem se posvetuje osrednji odbor in sklepa o prošnjah za sejem, ki so jih vložile občine Sv. Krištof in Vorau.

Poroča se visoki c. kr. namestniki o prošnji Andreja Pikla iz Spodnje Ložnice, okraj Celje, za podporo pri nakupu čebelarkega orodja. Poroča glavni tajnik Juvan.

Ker je čebeloreja v Šavinski dolini precej redka in slabo razvita, ker manjka temu okrožju izurjenih čebelarjev in ker je prosilec, kakor poroča podružnica v Celju, za čebelorejo ne samo zmožen, ampak ga to tudi veseli, je to zagotovilo, da se bode podpora pravilno porabila in da se bode s tem dal drugim čebelorejcem v posnemo lep vzgled. Zato predlaga poročevalec da se naj pri c. kr. poljedelskem ministrstvu prošnja za podporo 150 K toplo priporoča. Predlog sesprejme.

Poročilo c. kr. okrajnemu glavarstvu v Hartbergu o prošnji Ja-

neza Reinhoferja v Hartbergu, naj se mu da dovoljenje za posredovanje pri nakupu in prodaji realitet s sedežem v Hartbergu.

Poročevalec predlaga, naj se mu dovoli samo posredovanje pri službah, eventualno tudi pri stanovanjih, naj se torej prosilčeva prošnja v tem oziru omeji. Predlog se sprejme.

Glavni tajnik Juvan poroča nato o predlogih, ki jih je predlagal c. kr. poljedelskemu ministrstvu glede kvantitativne in kvalitativne povzdige štajerske živinoreje in prosi, naj se poročilo naknadno odobri, ker se je moralo nemudoma vposlati.

Osrednji odbor vzame tozadevno spomenico z ozirom na njeno izvrstno vsebino in množico dobrih in velepomembnih predlogov, ki jih stavi, s posebnim zadovoljstvom na znanje.

Poročilo, o razdelitvi drevesnih in trsnih škropilnic, za katere je prišlo mnogo prošenj, se prepusti na predlog glavnega tajnika predsedništvu, da naknadno poroča, kako je rešilo prošnje.

Potem se posvetuje osrednji odbor o došlih dopisih in naznanilih ter sklene:

C. kr. namestnika prosi z ozirom na interpelacijo poslanca Hagenhoferja in tovarišev glede postavljanja kandidatov za prihodnje državnozbornske volitve od strani nekaterih podružnic, naj se osrednji odbor izjavi o tej stvari. Odbor sklene, naj se ta interpelacija dostavi dotičnim podružnicam in naj se jih pozove, da povedo natančno in resnično, kako vsa stvar stoji. Zvezi gospodarskih zadrug v Gradcu se poklonita za to, da je priredila plemenske sejme v Judenburgu in pri Sv. Mihaelu 2 veliki kolajni in pet malih.

Prošnji pripravljalnega odbora za ustanovitev gospodarske zadruge v Dobrni sena predlog glavnega tajnika Juvana na ta način ugodi, da se naroči odboru, naj se za sedaj sklene v neprisiljen gospodarski krožek (kakor pri Sv. Juriju ob juž. žel.) in počaka, da odobri 84. občni zbor ustanovitev podružnice.

Cela vrsta nadaljnjih dopisov in naznanil se ali vzame na znanje ali pa se odda dotičnim strokovnim odsekom in poročevalcem, da se o njih posvetujejo in sklepajo ter da potem poročajo o tem na prihodnji odborovi seji.

Predsednik proglasi zapisnik zadnje odborove seje za odobren, ker ni nihče ugovarjal zoper njega, se zahvali članom osrednjega odbora za njihov trud in sklene sejo ob 1/8 zvečer.

Gospodarske drobtine.

Zbral — a.

Nakup cepljenk in ameriških trt.

Pri nas se rado zgodi, da naročujejo gospodarji potrebne trte še le takrat, ko jih je treba saditi, in češče se dogaja zaradi tega, da ostanejo brez trt in da mora zrigolani svet celo leto prazen ležati. To ni prav, a prihaja odtod, ker radi odlašamo z naročanjem trt. Pravilno bi se morale tudi trte že jeseni naročiti in zato opozarjamo vse naše gospodarje, da se že sedaj pobrigajo za nakup potrebnih trt.

Tržna poročila.

Graško tržno poročilo.

Sejm s krmo in slamo od 2. aprila do 7. aprila 1907. Pripeljalo se je 40 vozov z 345 meterskimi stoti sena in 19 vozov z 3 meterskimi stoti slame; sejm je bil slabeje obiskan kakor pretečeni teden. Cene so bile naslednje: Seno, kislod od K 6.60 do K 7.60, sladko od K 6.80 do K 7.80; ržena slama od K 6.— do K 7.—; pšenična slama od K 6.— do K 6.80, ječmena slama od K —.— do K —.—; ovsena slama od K —.— do K —.—; ježna slama od K —.— do K —.—.

Sejm z rogato živino dne 11. aprila 1907. Prignalo se je — volov, — bikov, — krav, — živih telet, pripeljalo se je — mrtvih telet, — svinj, — drobnice in — konjev.

Izvoz na Nižje Avstrijsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; na Gornje Štajersko: 80 volov, 32 bikov, 100 krav, — telet; Vorarlberško: 4 volov, 10 bikov, 25 krav, 5 telet; v Nemčijo: 9 volov, — bikov, — krav, — telet; v Švico: — volov, 6 bikov, — krav, — telet; Solnograd: — volov, — bikov, — krav, — telet; na Ogrsko: — volov, — bikov, — krav, — telet; v Trst: — volov, — bikov, 185 krav, — telet; na Češko: 1 vol, 10 bikov, 45 krav, 4 telet; v Moravsko: 14 volov, — bikov, — krav, — telet.

Cena je bila za 100 kilogramov žive teže: klavni voli, tolsti od K 78.— do K 86.— (izjemoma K 92.—), poltolsti od K 74.— do K 76.—, suhi od K 66.— do K 72.—; voli za pitanje od K 58.— do K 70.—; klavne krave, tolste od K 58.— do K 68.—, poltolste od K 48.— do K 56.—, suhe od K 38.— do K 44.—; biki od K 58.— do K 80.—; dojne krave do 4. teleta od K 62.— do K 74.—, čez 4. teleta od K 56.— do K 60.—, breje od K —.— do K —.—; mlada živina od K —.— do K —.—. Za 1 kilogram mrtve teže: telet od K —.— do —.—; svinje od K —.— do K —.—; pitanske svinje od K —.— do K —.—.

Sejm klavne živine dne 12. aprila 1907. Zaklane živina: 714 telet, 1822 svinj, 366 komadov drobnice.

Cena klavne živine za 1 kilogram: teleta od K 1.02 do K 1.10; teleta Ia (izjemna cena) od K 1.12 do K 1.18; nemške mesne svinje od K 1.16 do K 1.20; nemške pitanske svinje od K 1.06 do K 1.10; ogrske mesne svinje od K 1.04 do K 1.16; ogrske pitanske svinje Ia od K —.— do K —.—; ogrske pitanske svinje IIa od K 1.04 do K 1.10; bosnjaške pitanske svinje, debele, od K —.— do K —.—; bosnjaške pitanske svinje, suhe od K —.— do K —.—; ovce od K —.64 do K —.72; kozlički in jagnjeta od K 6.— do K 7.—.

Cena deželnih pridelkov iz Štajerskega, Avstrije in Ogrske.

Mesto	Kil	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Koruza		Proso	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje ...	50	8	—	750	7	—	9	—	7	—	8	—	—
Ormož ...	50	8	—	760	850	750	650	9	—	—	—	—	—
Gradec ...	50	888	775	850	842	675	825	—	—	—	—	—	—
Ljubno ...	50	875	780	850	9	—	650	—	—	—	—	—	—
Maribor ...	50	850	750	850	875	680	825	—	—	—	—	—	—
Ptuj ...	50	850	9	—	9	—	950	7	—	8	—	—	—
Inomost ...	50	975	905	—	948	875	—	—	—	—	—	—	—
Celovec ...	50	—	1630	2019	17	—	14	—	—	—	—	—	—
Ljubljana ...	50	8	—	750	725	9	—	7	—	—	—	—	—
Pešt ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Solnograd ...	50	890	790	8	—	860	720	—	—	—	—	—	—
Dunaj ...	50	820	702	769	834	625	—	—	—	—	—	—	—
Linc ...	50	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Mesto	Kil	Ajda		Bob		Seno sladko		Seno kislod		Ržena slama		Ježna slama	
		K	v	K	v	K	v	K	v	K	v	K	v
Celje ...	50	9	—	9	—	280	240	250	180	—	—	—	—
Ormož ...	50	950	11	—	380	350	250	220	—	—	—	—	—
Gradec ...	50	1050	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Ljubno ...	50	—	—	—	350	3	—	325	280	—	—	—	—
Maribor ...	50	850	10	—	250	—	—	230	2	—	—	—	—
Ptuj ...	50	850	10	—	340	280	3	—	250	—	—	—	—

(Nadaljevanje na strani 63.)

ZADRUGA.

Poročila zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem, r. z. z o. p.
Gradec, Mehlplatz št. 1.

I.

Vsem pri „Zvezi“ včlanjenim posojilnicam.

Glede poročila o delovanju „Zvezi“ pridruženih posojilnic v letu 1906., ki bo izšlo v letopisu „Zveze“, prosimo, da se nam naj kmalu naznani, kako je vplivalo delovanje vaše Raiffeisenovke v letu 1906., oziroma kaj je storila vaša

Raiffeisenovka splošno koristnega v interesu gospodarskega prebivalstva.

Nadalje nam blagovolite javiti, kako se je razvijalo delovanje pri posredovanju blagovnega prometa pri vaši blagajni v letu 1906., in nadalje, ali priporočate kaka nova sredstva, s katerimi bi se lahko blagovni promet pri Raiffeisenovkah dvignil in razširil.

II.

Izkaz o kontokorentnem poslovanju zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem meseca januarja 1907. (Promet z denarjem).

A. Posojilnice.

	Konto vloge				Konto kredita			
	Povračila vlog		Vloge		Krediti		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 31. dec. 1906 .	—	—	5,956.684	09	1,739.437	51	—	—
Promet januarja 1907 . .	197.199	84	423.228	11	41.100	97	153.109	92
Skupaj . . .	197.199	84	6,379.871	20	1,780.538	48	153.109	92
Proč vračila	—	—	197.199	84	153.109	92	—	—
Stanje dne 31. januarja 1907	—	—	6,182.671	36	1,627.428	56	—	—

B. Druge kmetijske zadruge in društva.

	Konto vloge				Konto kredita			
	Povračila vlog		Vloge		Krediti		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 31. dec. 1906 .	—	—	9.767	50	562.580	10	—	—
Promet januarja 1907 . .	8.564	—	1.493	33	140.271	53	137.615	85
Skupaj . . .	8.564	—	11.260	83	702.851	63	137.615	85
Proč vračila	—	—	8.564	—	137.615	85	—	—
Stanje dne 31. januarja 1907	—	—	2.696	83	565.235	78	—	—

Ves promet posojilnih društev zveze meseca januarja 1907 . . . K 814.638.84

Ves promet ostalih gospodarskih zadrug in društev meseca

januarja 1907 „ 287.944.71

Stanje vseh koncem januarja 1907 vlog „ 6,185.368.19

Stanje vsega „ „ 1907 kredita „ 2,192.664.34

Uvoz blaga v januarja 1907 „ 38.614.94

Izvoz „ „ 1907 „ 34.197.62

Skupni promet v januarja 1907 K 72.812.56

Število pridruženih posojilnih društev koncem januarja 1907: 253.

Število ostalih pridruženih gospodarskih zadrug in društev koncem januarja 1907: 52.

III.

Plemenski sejem za murbodensko govedo v Judenburgu dne 2. maja 1907.

Jedno najvažnejših sredstev, s katerimi se lahko dvigne pri nas govedoreja, ki je za našo deželo vsled njene naravne lege zelo pomenljiva, so zveze govedorejcev v govedorejskih zadrugah. Te zadruge imajo dva namena. Prvič hočejo izboljšati plemo našega goveda in drugič

hočejo tudi poskrbeti za to, da se bo naše govedo lažje in boljše prodalo. Posebno dobro služijo v ta namen plemenski sejmi, na katere se sme prignati samo mlada živina čiste pasme. Že zadnjič smo razpravljali o tem (glej „Zadruga“, stran 55., III. pod istim naslovom), danes hočemo podati par točk in pravil, po katerih se vršijo taki sejmi.

Program, ki se je izdal za te plemenske sejme, se tako glasi:

Zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem priredi sporazumno z živinorejskimi zadrugami za murbodensko pasmo v Admontu, Aflenzu, Judenburgu, Kindbergu, Ljubnem, v Marijinem Celju, v Mauternu, Mürrzuschlagu in Oberzeiringu vsako leto spomladni sejm za plemensko živino, ki se vrši to leto dne 2. maja. Samo člani zgore navedenih podružnic smejo poslati na ta sejm svojo, doma vzrejeno plemensko živino.

Na sejm se lahko priženejo: mladi bikeci, oziroma biki, stari nad pol leta in junice stare nad pol leta. Posamezne govedorejske zadruge bodo poskrbele za to, da bode prišla res sama lepa živina čiste murbodenske pasme na sejm. Živina, ki jo prižene kaka zadruga, se posebej postavi na sejm in k njej se postavi tablica z imenom zadruge. Vsaka zadruga mora izbrati in imenovati zaupnika, ki skrbi za to, da se med živino, ki jo zadruga postavi na sejm, ne pomeša tuja in da se vsaka glava prijavi za prodajo.

Zvezi se mora do 25. aprila 1907 naznaniti, koliko glav živine méni kaka zadruga postaviti na sejm.

Sejm priredi zveza gospodarskih zadrug na Štajerskem, ki plača tudi vse stroške za sejm. Prevažanje živine na sejm pa morajo plačati lastniki sami. Posebne stojnine ne bo treba plačati, pač pa bo pobirala „Zveza“ v pokritje stroškov, ki jih ima s sejmom, od cene, ki se bo plačala za vsako prodano žival, dva od sto. Če je kdo na sejmu prodal svojo živino, mora to takoj naznaniti zaupniku svoje zadruge in sicer še prej ko žene živino s sejma.

Vse priprave za sejm v Judenburgu vodi živinorejska zadruga v Judenburgu, ki pa mora pri tem v vseh vprašanjih ravnati sporazumno z „Zvezo“ gospodarskih zadrug.

S plemenskim sejmom je zvezano tudi premiranje živine; razsodišče je sestavljeno tako, da pošljejo c. kr. poljedelsko ministrstvo, štajerski deželni odbor in c. kr. štajerska kmetijska družba vanj po enega člana. Tudi voli vsaka izmed udeleženih zadrug v razsodišče po enega člana.

IV.

Vzajemna zavarovalnica za živino v sodnijskem okraju Ljubno (Gor. Štaj.) s sedežem v Ljubnem.

Namestnija je potrdila z odlokom z dne 25. februarja 1907, št. 8., 388/4, pravila zgore omenjenega društva pod tem pogojem, da se mora društvo konstituirati tekom šestih mesecev od dneva, katerega so pravila potrjena. Konstituirati pa se sme le tedaj, če se je priglasilo najmanj 30 posestnikov z najmanj 100 glavami živine, ki jo mislijo zavarovati.

Proponent tega društva je podružnica c. kr. štajerske kmetijske družbe v Ljubnem, zato se morajo vsi dopisi v teh stvareh pošiljati njej.

V zavarovanje se vzamejo goveda stara od treh mesecev do dvanajst let; pri tem pa mora vsak zavarovalec zavarovati vso živino, ki je toliko stara. Goveda morajo biti dobro oskrbovana, ne smejo biti last kakega mešetarja in tudi ne smejo stati v hlevih, v ktere stavijo mešetarji svojo živino.

Zavarovano živino pregledata dva člana zavarovalnega društva (krajevna odbornika iste ali sosednje občine) in jo zaznamujeta s posebnim znamenjem.

Živina se zavaruje zoper blisk in ogenj, zoper pogin in zarezanje, n. pr. če krava težko povrže i. t. d.

Če se mora kaka žival zarezati, potem skrbi društvo samo za to, da se meso proda.

(Dalje prihodnjic.)

V.

Poročila blagovnega oddelka „Zveze gospodarskih zadrug za Štajersko“.

Žveplena moka.

Zveza je kupila večjo množino pristnega rimskega žvepla, znamka „Solfo Ventilato Trezza“, za zelo ugodno ceno in ga oddaje od svojih skladišč v Celju, Mariboru ob Dravi in Gradcu za najnižje cene.

Žveplo „Solfo Ventilato Trezza“ — ki ga pripravljajo s posebnimi, patentiranimi centrifugalkami — je popolnoma čisto, zelo drobno, ima posebne molekularne lastnosti in vpliva hitreje in uspešneje kakor vsako drugo, je torej najpopolnejše in najizvrstnejše, kar se jih prideluje.

Kakor sploh pristno rimsko žveplo, je „Ventilato Trezza“ mastno in lepivo, tako da ga tudi dalje trajajoči dež ne more sprati s trsov in tako uničiti njegov učinek. Ker je zelo na drobno zmeljeno, pride tudi v najmanjše razpoke na trsu, kjer potem dela proti različnim trsnim boleznim. To žveplo se popolnoma izrabi, dočim imajo druge vrste žveplene moke debelejša zrna, ki ne pridejo v trs, ampak popadajo na tla.

Naročila naj se pošljejo, kakor hitro je mogoče „Zvezi gospodarskih zadrug za Štajersko“, ker bomo poznejša naročila lahko izvrševali le v toliko, kolikor bomo še imeli žveplene moke na razpolago.

Oves in ajda za seme.

„Zveza“ je kupila cel vagon češkega pristnega ovsa (Düppauer) in cel vagon črne ajde (Marchfelder).

Oves stane 20 K brez vreče, črna ajda pa 20 K 50 v z vrečo pri 100 kg, od Gradca, takoj plačljivo pri nas v Gradcu.

Za pošiljanje ovsa posodimo vreče, vendar se nam morajo potem poštnine prosto in nepoškodovane vrniti.

Naročila naj se pošljejo, kakor hitro je mogoče, „Zvezi“, ker je že mnogo naročil prišlo, na poznejša pa se ne bomo mogli ozirati, ker bo zaloga kmalu pri kraju.

Posredovanje zveze gospodarskih zadrug pri deteljičnem in travinem semenu.

Med različnimi posredovanji v korist štajerskega kmetijstva, zavzema posredovanje zveze pri prodaji in nakupu deteljičnega in travinega semena, oziroma primernih mešanic, ki ga je prevzela zveza po naročilu štajerskega deželnega odbora odlično mesto.

Seme, ki ga dobi zveza, se najprej na posebni Röberjevi čistilnici za seme

rdeče detelje temeljito očisti; potem pride v kmetijsko kemično preizkuševališče in v zavod za nadzorovanje semena, kjer se preišče, če nima predenice. Če je nima, se lepo zavije in zapečati in pride potem na prodaj. Ravno tako oprežno se ravna pri nakupovanju in izbiri travinih semen.

Travina semena se vrhu tega še preiščejo v ravno za to določenem zavodu na Dunaju, tako da ne dobijo kmetje nikakega slabega semena in ne morejo trpeti škode.

Ker je zelo važno za naše travnike in sploh za vse kmetijstvo, da se rabi le čisto pristno seme, pričakuje zveza, da se bodo kmetje te uvedbe radi in pogosto posluževali, in da bodo deteljično in travino seme kupovali pri „Zvezi“.

VII.

zkaz o kontokorentnem poslovanju zveze gospodarskih zadrug na Štajerskem meseca februarja 1907. (Promet z denarjem).

A. Posojilnice.

	Konto vloge				Konto kredita			
	Povračila vlog		Vloge		Kredit		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 31. januarja 1907	—	—	6,182.671	36	1,627.428	56	—	—
Promet februarja 1907 . .	165.372	71	335.351	56	79.372	94	88.905	31
Skupaj . . .	165.372	71	6,518.022	92	1,706.801	50	88.905	31
Proč vračila	—	—	165.372	71	88.905	31	—	—
Stanje dne 28. februarja 1907	—	—	6,352.650	21	1,617.896	19	—	—

B. Druge kmetijske zadruge in društva.

	Konto vloge				Konto kredita			
	Povračila vlog		Vloge		Kredit		Povračila kreditov	
	K	v	K	v	K	v	K	v
Stanje dne 31. januarja 1907	—	—	2.695	83	565.235	78	—	—
Promet februarja 1907 . .	—	—	2.729	15	28	20	6.159	08
Skupaj . . .	—	—	5.425	98	565.263	98	6.159	08
Proč vračila	—	—	—	—	6.159	08	—	—
Stanje dne 28. februarja 1907	—	—	5.425	98	559.104	90	—	—

Ves promet posojilnih društev zveze meseca februarja 1907 K 669.002.52

Ves promet ostalih gospodarskih zadrug in društev meseca februarja 1907 „ 8.916.43

Stanje vseh koncem februarja 1907 vlog „ 6,358.076.19

Stanje vsega „ 1907 kredita „ 2,177.001.09

Uvoz blaga v februarja 1907 „ 80.156.54

Izvoz „ „ 1907 „ 51.466.48

Skupni promet v februarja 1907 K 131.623.02

Število pridruženih posojilnih društev koncem februarja 1907: 253.

Število ostalih pridruženih gospodarskih zadrug in društev koncem februarja 1907: 52

Tržna poročila.

(Nadaljevanje.)

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Sejmi brez zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znamenovani z zvezdico (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letni in živinski sejmi.

Dne 25. aprila pri Sv. Jurju ob Taboru**, okr. Vransko; pri Sv. Urhu**, okr. Deutsch-Landsberg; v Geistthalu, okr. Voitsberg; na Paki**, okr. Pöllau; pri Sv. Jurju ob Ščavnici**, okr. Ljutomer; na Bregu pri Ptuj (svinjski

sejm); v Zgornji Bistrici**, okr. Rogatec; v Halbenrainu**, okr. Radgona; v Dobovi**, okr. Brežice; v Sinabelkirchnu**, okr. Gleisdorf; v Puhu**, okr. Weiz; v Vuzenici**, okr. Marnberg; v Lipnici*, v Wolfsbergu**, okr. Wildon; v Gradcu (sejm z rogato živino); pri Sv. Štefanu, okr. Pöllau.

Dne 26. aprila v Kozjem**.

Dne 27. aprila v Brežicah (svinjski sejm).

Dne 28. aprila v Pürggau, okr. Irdning; pri Sv. Erhardu, okr. Bruck.

Dne 29. aprila v Pišecah**, okr. Brežice;

v Cerkvenjaku**, okr. Sv. Lenart v Slov. Gor.; v Ponikvi**, okr. Šmarje pri Jelšah; pri Sv. Jakobu**, okr. Laško; v Wörthu**, okr. Hartberg; v Pischelsdorfu**, okr. Gleisdorf; v Gomilici*, okr. Lipnica; v Apačah, okr. Radgona.

Dne 30. aprila v Ormožu (svinjski sejm).

Dne 1. maja na Muti**, okr. Marnberg; v Kapeli**, okr. Arvež; pri Sv. Filipu**, okr. Kozje; v Imenem (sejm s ščetinarji), okr. Kozje; v Ljubnem**, okr. Gornjigrad; v Feldbachu**, v Mooskirchnu**, okr. Voitsberg; v Irdningu**, v Landlu, okr. St. Gallen; v Stadlu**, okr. Murau;

v Oberwölzu**; v Ptuj (sejm s konji, govedom in ščetinarji); v Angeru, okr. Birkfeld; v Velenji**, okr. Soštanj; v Lučah (sejm z drobnico), okr. Arvež; v Lipnici*; v Judenburgu**.

Dne 2. maja v Burgau, okr. Fürstenfeld; na Bregu pri Ptuj (svinjski sejm); v Radgoni*; v Gradcu (sejm z rogato živino in konji).

Dne 3. maja v Schwanbergu**, okr. Deutschlandsberg; v Oblarnu, okr. Gröbming; pri Sv. Petru**, okr. Oberwölz; v Gleisdorfu**; v Mürz-zuschlagu; v Loku**, okr. Laško; v Breitenfeldu, okr. Feldbach; v Modrijah**, okr. Voitsberg; v Vorau; v Vordernbergu, okr. Ljubno na Gor. Štaj.; pri Sv. Križu, okr. Ljutomer; v Selnici**, okr.

Maribor; v Spodnji Polskavi (svinjski sejm), okr. Slov. Bistrica; na Ptujski Gori (Novi Štifi)**; okr. Ptuj.

Dne 4. maja v Birkfeldu; pri Sv. Florjanu*, okr. Slovenji Gradec; v Schöderu**, okr. Murau; v Krieglachu**, okr. Kindberg; pri Sv. Jurju ob juž. žel., okr. Celje; v Gornjemgradu**; pri Velikem Sv. Florjanu**, okr. Deutschlandsberg; v Kirchbergu, okr. Feldbach; v Riegersburgu**, okr. Feldbach; v Unterrohr, okr. Hartberg; v Waldbachu, okr. Vorau; v Ljubnem (Gor. Štaj.); v Rottenmannu**; pri Sv. Trojici, okr. Sv. Lenart v Slov. Gor.; v Stradnu**, okr. Cmurek; v Brežicah (svinjski sejm); v Vidmu*, okr. Brežice.

Dne 5. maja v Waldu, okr. Mautern.

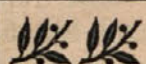
Dne 6. maja v Stainzu**; v Fürstenfeldu**; v Nemški Bistrici; v Hausu**, okr. Schladming; v Verzeju**, okr. Ljutomer; v Studenicih*, okr. Slov. Bistrica; v Ormožu*; v Rogatcu**; v Cmureku*; pri Sv. Petru ob Ottersbachu**, okr. Cmurek; v Brežicah**; v Fischbachu, okr. Birkfeld; v Eggersdorfu**, okr. Gleisdorfu; v Passailu*, okr. Weiz; v Celju*; v Arvežu**.

Vabimo p. n. okrajne zastope in občine, kakor tudi cenjene družbine ude, da inserirajo v „Gospodarskem Glasniku“. Cena je nizka. Ako se večkrat inserira in večji inserati, damo primeren popust. Naročila se naj blagovolijo vposlati naravnost družbini pisarni.

Oznanila „Gospodarskega Glasnika“ za Štajersko.

Franc Nechvile

vinorejska orodja, kletarski stroji, tovarna za kovinske izdelke

Dunaj, V₁ Margarethenstraße 98 U

114—5 izdeluje

priznane najboljše peronospora-škropilnice

Patent „Austria“

sistem c. kr. gospodarske družbe na Dunaju.

Nahrbtni žveplalniki patent „Vindobona“.

Patent vbrizgalci žvepljenega ogljika „Kober“

s kontrolno pripravo. Drevesne škropilnice

vseh vrst, za vožnjo in nošnjo, za roko in

in vlak, tudi samodelne.

Hitro delujoče

aparate za beljenje, mazanje in desinficiranje,

„Unikum“ za beljenje sadnih dreves z apnom,

za fasade, kleti, hleve i. t. d.

Zahtevajte cenik.

Poljske in travniške brane

zobčaste in obročasti valjarje, pluge vseh vrst, sejalnice, kultivatorje,

trierje, slamoreznice in vse druge poljedelske stroje in orodja razpošiljata točno izdelane

Panz & Sedlaczek

tvornica za stroje in voze, Weiz, Štajersko.

Podružnica: GRADEC, Griesgasse 27. 56—10

Gospode naročevalce

uljudno prosimo, naj se pri kupovanju blagovolijo sklicevati na naš list.

Umetna gnojila

vsake vrste pošilja za najcenejše tvor- niške cene

akcijska družba za kemično industrijo Dunaj, VI. Köstlergasse 7.

Tvornice za umetna gnojila v Ranners-

dorfu, Sierndorfu, Holešovem, Krakovu,

Gradcu i. t. d. 101—5

Dopisi se naj pošiljajo samo na Dunaj.

Oznanila v „Gospodarskem Glasniku“

dosežejo pri veliki izdaji največjo raz-

širjatev.

Kolesa

motorji, orožje in lovske potrebščine

se kupijo najboljše pri

Alojzu Heu, Maribor, Gosposka ulica 84.

Strogo solidna postrežba.

Cevi za kolesa:

Znamka „Universal“ komad K 4—

Prima „Elefant“ 5—

Continental 6—

Zunanje: Znamka „Universal“ 7-50

Elefant 9—

Prima „Continental“ 11-50

Posebno trdne za hude ture 15—

Dobro lepilo znamka „National“, tube po 20, 30, 40 in 50 v. Močne

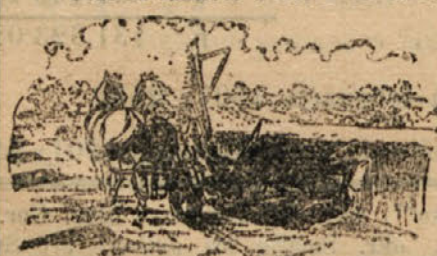
pumpe za nogo 3 K. Tridelne Teleskop-pumpe K 1-50-2—. Zvonci od

70 v naprej. Acetilenske svetilke, izvrstna kakovost, od 5—10 K. Pošilja

se po povzetju. Kar ne ugaja, se lahko zamenja. 70—5

Deering je nad vse!

Nov „Deering“ stroj za globoko kositev trave, izredna novost neprekosljivih vsled svoje globoko rezi in trpežnosti. Svetovnoznan vsled globoko rezi in lahkote s katero se da ravhati.

Rezilo se lahko od sedeža dvigne. Nož in kolesa se začno sama gibati.

68—5

„Deering“ stroji za košnjo, grabljanje in obračanje sena, za košnjo žita in vezanje snopov.

Robert & Co.

posebna tvrdka za

stroje za žetev, centrifuge in motorje

Dunaj, VIII₁ Langegasse 46.

Zastopnikov iščemo.

Pristno rusko laneno seme.

Naročila na pristno rusko laneno seme proti nižji ceni 30 vinarjev z zavojem vred se sprejemajo pri c. kr. kmetijski družbi za Štajersko v Gradcu. Stempfergasse št. 3, od štajerskih posestnikov, ako se objednem nakaze detilni znesek.

Ako potrebujete manj kakor 5 kil semena, naročite si ga skupno s svojim sosedom, ker vam tako pride ceneje poština. — Prosimo za natančne in razločno pisane naslove.

Osrednji odbor c. kr. kmetijske družbe za Štajersko.

Plemenski ovni

in sicer požlahtnjena Seeländer-plemena, se bodo razdelili tudi to leto med člane naše družbe, če se zavežejo, da jih bodo rabili tudi za sosednje črede.

Naročila, katerim se mora priložiti 20 K, naj se nam vpošljejo do srede aprila. Voznino mora plačati prejemnik.

V Gradcu, meseca marca 1907.

Od osrednjega odbora

c. kr. kmetijske družbe za Štajersko.

Akcijaska družba Alfa-Separator

Dunaj, XII. Wienerbergstraße 31.

Zaloge v Pragi in Krakovu.

Model 1906.

Original Alfa-Laval-Separatorji

prekašajo vse.

Izredne izboljšave.

Najbolj primerni, ker so trpežni, ker

se lahko ravna z njimi in ker posna-

mejo čisto in največ smetane.

Dobre zastopnike iščemo.

Zahtevajte obširen cenik, ki se vam

pošlje zastonj in poština prosto.

Prodaja na drobno in skladišče vzorcev: 92—20

Gradec, Annenstrasse 26

Mariborska mlekarina, družba z o. z. v Mariboru

kupuje vsak čas

121—23

neposneto mleko, smetano, surovo maslo

za najboljše dnevne cene ali tudi na letni račun.